

**CHRISTELIJKE
DALTONSCHOOL
KONINGIN
EMMA**

Daltonplan 2011-2015

chr. daltonschool Koningin Emma
Jacob Catsstraat 1
8023 AE Zwolle
www.emmadaltonschool.nl
13CH

vivente
stichting christelijk primair onderwijs

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	2
2. Inleiding	3
3. Daltononderwijs	4
4. Daltononderwijs: de onderwijskundige identiteit van onze school	7
4.1 Missie	7
4.2 Visie	8
5. Daltononderwijs op de chr. daltonschool Koningin Emma	9
6. Taken binnen het daltononderwijs	11
6.1 Groepsleerkracht	11
5.2 Bouwcoördinator	11
5.3 Daltoncoördinator	12
5.4 Directeur	14
7. Externe contacten	15
8. Beleidsvoornemens ten aanzien van ons daltononderwijs	16
9. Overzicht van bijlagen	22

2. Inleiding

Sinds de eerste visitatie in november 1998 is de chr. daltonschool Koningin Emma een erkende daltonschool. Op 19 maart 2009 is de Koningin Emmaschool voor het laatst gevisiteerd door visiteurs van de Nederlandse Dalton Vereniging. De visiteurs hebben de Nederlandse Dalton Vereniging geadviseerd de daltonlicentie van de chr. daltonschool Koningin Emma met vijf jaar te verlengen. Dit advies is overgenomen door de Nederlandse Dalton Vereniging.

In dit daltonplan staat beschreven hoe we vormgeven aan het daltononderwijs op onze school. Binnen de school gebruiken we dit plan om ons daltononderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op onze kinderen en de kwaliteit van ons daltononderwijs te borgen. Zo heeft dit plan ook een functie voor alle teamleden. Personeelsgeleding en Oudergeleding van de Medezeggenschapsraad hebben instemmingsrecht met betrekking tot het daltonplan. Verder gebruiken we dit daltonplan om ons te verantwoorden richting inspectie en de Nederlandse Dalton Vereniging. De aanbevelingen die de visiteurs van de Nederlandse Dalton Vereniging in 2009 hebben gedaan zijn meegenomen in de beleidsvoornemens ten aanzien van ons daltononderwijs.

Het daltonplan maakt integraal onderdeel uit van het schoolplan. Dit daltonplan is tot stand gekomen in samenwerking met het managementteam, bestaande uit de directeur, intern begeleider, coördinator onderbouw en coördinator bovenbouw van de chr. daltonschool Koningin Emma.

Marleen de Haas
daltoncoördinator
juli 2011

3. Daltononderwijs

Dalton is een manier van omgaan met elkaar. Een daltonschool schept ruimte en geeft kinderen de gelegenheid om zelfstandig of samen te werken aan een afgesproken taak. De drie pijlers: zelfstandigheid, vrijheid in gebondenheid en samenwerking vormen het uitgangspunt van daltononderwijs. Kenmerkend voor het daltononderwijs is dat het zich steeds aanpast aan de veranderende eisen en verwachtingen van de samenleving. De principes blijven overeind, maar hebben door de jaren heen andere accenten gekregen.

De daltondriehoek

Veel daltonscholen hanteren 'de daltondriehoek' van de Nederlandse Dalton Vereniging. Deze driehoek geeft de pedagogische basis weer voor het werken aan de drie daltonpijlers zelfstandigheid, vrijheid in gebondenheid en samenwerking. De drie pijlers vormen een samenhangend geheel.

De daltonpijlers toegelicht:

- **Zelfstandigheid:** daltonscholen proberen een veilig klimaat te creëren om het kind de kans te bieden zo zelfstandig mogelijk met de omgeving om te gaan. Het daltononderwijs wil kinderen vormen tot volwassenen die zelfstandig kunnen denken en handelen. Daarvoor is het nodig dat kinderen worden gestimuleerd zelf oplossingsmethoden te zoeken, zelf leren problemen op te lossen en opdrachten uit te voeren. Deze manier van zelfstandig werken komt tegemoet aan de motivatie van de kinderen. Kinderen willen graag zelf actief bezig zijn. Ook vergroot het zelfstandig werken het zelfvertrouwen van de kinderen. De kinderen leren plannen en taakgericht te werken. Het daltononderwijs houdt hierbij rekening met verschillen tussen kinderen. De rol van de leerkracht is het begeleiden en coachen van ieder kind, het initiatief blijft zoveel mogelijk bij het kind. De weektaak is het middel bij uitstek om de zelfstandigheid te stimuleren. Op de weektaak staan opdrachten die een kind binnen een bepaalde tijd (bijvoorbeeld een week) af moet hebben. Ieder kind mag bij het werken aan de weektaak zelf kiezen aan welk onderdeel gewerkt wordt. Sommige opdrachten kunnen in samenwerking met een ander kind gemaakt worden. Kinderen kunnen elkaar om hulp vragen als bepaalde opdrachten niet duidelijk zijn;
- **Vrijheid in gebondenheid:** daltonscholen gaan ervan uit dat elk kind in staat is verantwoordelijkheid te dragen. Op daltonscholen leren kinderen door zelfstandig kennis en ervaring op te doen. Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken, eigen wegen te vinden. Maar vrijheid betekent niet dat alles zomaar kan en mag. In het daltononderwijs mag het kind keuzes maken binnen de aangeboden structuur. Vrijheid betekent in het daltononderwijs: kunnen omgaan met verantwoordelijkheid. Uitgangspunt is het vertrouwen in het kind. Daardoor voelt het kind zich meer verantwoordelijk, wat ook de betrokkenheid en het zelfvertrouwen vergroot. Achteraf legt het kind verantwoording af aan de leerkracht. Net als op alle scholen wordt de inhoud van de leerstof grotendeels bepaald door de richtlijnen van de overheid, de samenleving, het schoolplan en dergelijke;
- **Samenwerking:** in het spanningsveld van individuele belangen en belangen van de groep leert het kind zijn positie te bepalen. Om later als volwassene te kunnen deelnemen aan de samenleving moet een kind leren samenwerken. Ook met kinderen die niet je directe voorkeur hebben. Daarom is het van belang aandacht te besteden aan het spelen en werken in tweetallen en groepjes. Meestal gaat het om kinderen uit dezelfde groep die samen een opdracht uitvoeren, maar ook gebeurt het dat kinderen van verschillende leeftijden samenwerken. Op het gebied van samenwerking wordt het volgende onderscheid gemaakt: Samenwerken vanuit het oogpunt van sociale vorming (sociaal doel). Respect is daarbij het kernbegrip. Al doende leren de kinderen te luisteren naar elkaar en respect te hebben voor elkaar. Ieder kind is immers verantwoordelijk voor zichzelf en zijn omgeving. En samenwerking met als doel het leerrendement te verhogen (didactisch doel). Kinderen helpen elkaar bij het verwerken van de leerstof. Wetenschappelijk is aangetoond dat het leerrendement het grootst is bij het uitleg geven aan de ander.

Helen Parkhurst (1887-1973) is de grondlegger van het daltononderwijs. Zij kreeg in 1904 een aanstelling op een schooltje in de Amerikaanse plaats Dalton (Massachusetts, VS). Daar gaf zij in haar eentje les aan 40 kinderen van verschillende leeftijden en verschillende niveaus. In haar streven om ieder kind toch optimaal les te geven, doorbrak Parkhurst de voorgeschreven bepalingen van het lesrooster en de leerstof, ze vroeg kinderen zelf te kiezen uit de aangeboden leerstof, eigen leerprogramma's te maken en koos voor individualiserend onderwijs in plaats van frontaal klassikaal onderwijs.

Tussen 1913 en 1915 werkte Parkhurst in Italië met de beroemde pedagoge Maria Montessori en kregen haar ideeën een pedagogische grondslag. Enkele jaren later legde ze haar visie op onderwijs vast in het boek 'Education on the Dalton Plan' (1922). Hierin beschrijft ze de drie pijlers van het daltononderwijs (zelfstandigheid, vrijheid in gebondenheid en samenwerking). Kenmerkend voor haar onderwijsvisie is het evenwicht dat zij schept tussen leren door instructie en actieve probleemoplossende leren.

In de jaren twintig van de vorige eeuw werden in Engeland verschillende daltonscholen gesticht. In 1928 startte de eerste daltonschool in Nederland, een meisjesschool voor voortgezet onderwijs in Den Haag. In 1931 verenigden de Nederlandse daltonscholen zich in de Nederlandse Dalton Vereniging. Op dit moment er 369 daltonbasisscholen, 24 V.O.-scholen en 20 scholen op HBO-niveau in Nederland. Daltononderwijs is momenteel de snelst groeiende pedagogische aanpak in Nederland.

4. Daltononderwijs: de onderwijskundige identiteit van onze school.

4.1 Missie

“Uitdagen tot leren is uitdagen tot leven”

Op de chr. daltonschool Koningin Emma worden kinderen uitgedaagd tot leren door hen eigenaar te laten zijn van hun ontwikkeling. Door de kinderen te betrekken bij hun ontwikkelingsproces en hen een brede basis te verschaffen op sociaal emotioneel, cognitief, creatief en motorisch gebied, waaruit de kinderen zich verder kunnen ontplooiën. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de daltonbeginselen vrijheid in gebondenheid (verantwoordelijkheid), zelfstandigheid en samenwerken ontwikkeld worden.

We dagen de kinderen uit tot leven. We zijn een open christelijke school. In principe zijn alle kinderen welkom ongeacht achtergrond. In het onderwijs wil de chr. daltonschool Koningin Emma verhalen van de Bijbel opnieuw laten klinken. Niet alleen omdat het mooie verhalen zijn, maar vooral om kinderen te helpen op een bepaalde manier naar zichzelf, naar anderen, naar God en naar de wereld te kijken en geïnspireerd te raken. Als kernwoorden gebruiken we geloof, dankbaarheid, vertrouwen, geborgenheid, liefde en geluk.

Uitdagen tot leven door de kinderen te leren:

- bewust te leven met een open oog en oor voor elkaar;
- respect voor jezelf, anderen en de aarde te hebben;
- zelf verantwoordelijk te zijn voor wat je doet;
- herkennen dat ieder mens uniek en waardevol is.

We vinden het belangrijk dat kinderen met plezier naar school gaan en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Vaak gaat dit hand in hand.

4.2 Visie

Het kind en zijn ontwikkeling staan centraal binnen het onderwijs. Als ouders en leerkrachten het kind ruimte geven, dan is het kind in staat zelfstandigheid en verantwoordelijkheid te ontwikkelen.

Het kind ontplooit zich dan tot een jong volwassene die ondernemend en zelfverantwoordelijk wil leven, werken en samenleven.

Ruimte voor intellectuele groei in evenwicht met persoonlijke en sociale groei zal leiden tot een mens zonder vrees met een ondernemende democratische grondhouding.

Om deze visie in de praktijk gestalte te geven wordt er van leerkrachten verwacht dat ze een veilig, ondersteunend klimaat bieden om het kind de kans te bieden zo zelfstandig mogelijk met de omgeving om te gaan.

Zij gaan er vanuit dat een kind de omgeving zo goed mogelijk probeert te begrijpen en er zo positief mogelijk mee omgaat. Door elk kind te benaderen als open, communicatief en redelijk, wordt persoonlijke groei geboden. Leerkrachten hebben vertrouwen in de positieve bedoelingen van het kind.

De chr. daltonschool Koningin Emma is een daltonschool. Dalton is een manier van omgaan met elkaar. De drie principes vrijheid in gebondenheid, zelfstandigheid en samenwerken, vormen de uitgangspunten van het daltononderwijs. Een daltonschool schept ruimte en geeft kinderen de gelegenheid om zelfstandig of samen te werken aan een afgesproken taak.

Een vraag die telkens op alle niveaus gesteld moet worden op een daltonschool is: 'Hoe betrek ik het kind zoveel mogelijk bij de (eigen) situatie? Hoe stel ik het kind centraal? Hoe laat ik het kind eigenaar zijn?' We geven daar invulling aan door te werken vanuit de kerndoelen, die beschreven staan in het portfolio. De ontwikkeling van het kind wordt dan zichtbaar binnen zijn portfolio. Doordat de doelen helder zijn kan het kind verantwoordelijkheid dragen/ nemen. En doordat reflectie een rol heeft binnen het leerproces, krijgt het kind onderwijs op maat (passend onderwijs) en wordt er opbrengstgericht gewerkt.

5. Daltononderwijs op de chr. daltonschool Koningin Emma

De chr. daltonschool Koningin Emma vormt het onderwijs specifiek vanuit de uitgangspunten zelfstandigheid, vrijheid in gebondenheid en samenwerking. Op welke manieren dat tot uiting komt, is per daltonschool verschillend, maar wat je op onze daltonschool en de meeste andere daltonscholen in de praktijk ziet, is: zelfstandige taken, meerdere activiteiten naast elkaar, planborden met dagkleuren, kinderen die elkaar helpen, verschillende (soorten) werkplekken en het maatjesbord. Kinderen worden uitgedaagd om binnen de speel-werkruimte zelfstandig eigen keuzes te maken. Er is dus een variëteit aan hoeken, werkplekken en materialen. Kinderen zijn mede-verantwoordelijk voor de inrichting en het onderhouden van de ruimten. Er zijn ook verschillende vormen van plannings- en registratiemiddelen te zien.

Een kind op onze daltonschool voelt zich betrokken bij zijn/haar eigen ontwikkeling (verantwoordelijk), de ander (samenwerking) en de school als geheel (denk aan de leerlingenraad), Verder valt op dat een kind op onze daltonschool:

- kan samenwerken en samenwerkend leert;
- helpt en geholpen wil worden;
- zich verantwoordelijk voelt voor het proces en het resultaat;
- het eigen werk plant;
- reflecteert op eigen werk.

Het bovenstaande geldt ook voor het personeel van onze daltonschool. De leerkracht moet zich realiseren dat het niets doet wat het kind zelf ook best kan. Verder valt op dat de leerkracht:

- wil leren van zijn collega's, kinderen en ouders;
- respect en veiligheid waarborgt;
- een goede luisterhouding heeft en kinderen uit kan dagen;
- structuur biedt, waardoor ruimte ontstaat.

De inspectie heeft in principe geen oordeel over de schoolvisie. Zij kijkt voornamelijk naar de praktijk. Hoe komen de kinderen tot hun recht en wat zijn de resultaten van het onderwijs? Iedere school moet immers voldoen aan de kerndoelen voor het basisonderwijs. Wel sluiten de daltonuitgangspunten goed aan bij de inspectie-eisen, waarbij de inbreng van kinderen en het omgaan met verschillen worden beoordeeld. Een goede daltonschool past ook het niveau van zelfstandigheid, vrijheid in gebondenheid en samenwerken aan op het kind.

Zie de bijlagen voor de praktische invulling van het daltononderwijs op de chr. daltonschool Koningin Emma.

6. Taken en functies binnen het daltononderwijs

6.1 Groepsleerkracht

- De leerkracht is in het bezit van het daltoncertificaat of volgt scholing tot daltonleerkracht;
- De leerkracht is bekend met het daltonplan van onze school;
- De leerkracht overlegt situaties waarin wordt afgeweken van de reguliere gang van zaken, zoals beschreven in het daltonplan, met de daltoncoördinator;
- De leerkracht draagt bij aan innovaties en ontwikkelingen op het gebied van dalton binnen de school;
- De leerkracht draagt bij aan het daltongehalte op teamniveau, onder meer door intervisie en samenwerking;
- De leerkracht draagt bij aan het daltongehalte op teamniveau, onder meer door verantwoordelijkheid voor aanwezigheid bij overlegmomenten (of organisatie van eigen bijdrage daaraan);
- De leerkracht dient op de hoogte te blijven van recente ontwikkelingen op het gebied van daltononderwijs;
- Zie verder de functieomschrijving Leraar basisonderwijs LA van Vivente.
- **AFSTEMMING MET DALTONCOORD**

6.2 Bouwcoördinator

- De bouwcoördinator initieert overlegmomenten voor het realiseren van innovaties en ontwikkelingen ten aanzien van daltononderwijs binnen de school;
- De bouwcoördinator neemt waar nodig initiatief richting de daltoncoördinator wat betreft afstemming van het daltononderwijs;
- Zie verder bij groepsleerkracht.

6.3 Daltoncoördinator

Bij de implementatie van de functiemix (‘Leerkracht van Nederland’, convenant werkgevers- en werknemersorganisaties 1 juli 2008) beoogt Vivente invulling te geven aan de verdere ontwikkeling van de professionele cultuur en goed werkgeverschap.

In dit kader is er op de chr. daltonschool Koningin Emma een leraar basisonderwijs LB specialist Dalton aangesteld. De specialist Dalton geeft onderwijs en is de daltoncoördinator van de school. Kerntaak van de daltoncoördinator is het borgen van de daltonkwaliteit en het bewaken van de ontwikkelingslijnen.

De functiebeschrijving, die hieronder volgt, is gebaseerd op de functiebeschrijving leraar basisonderwijs LB van Vivente, en toegespitst op de rol van daltoncoördinator. Zie verder de functieomschrijving Leraar basisonderwijs LB van Vivente.

Werkzaamheden

- Het voorbereiden, beschrijven en evalueren van het daltonplan aan de hand van Plan – Do – Check – Act cyclus;
- Op basis van het daltonplan een jaarplan voorbereiden, beschrijven en evalueren;
- Het voorbereiden en begeleiden van het vijfjaarlijkse visitatiebezoek van de Nederlandse Dalton Vereniging, zorg dragen voor de rapportage aan het team en aanbevelingen van de visitatoren verwerken in het daltonplan;
- Het bewaken van afspraken door collegiale consultatie, intervisie, critical friend, proefvisitatie, klassenbezoek aan de hand van een kijkwijzer, studiedagen, dalton op de agenda voor overleg met team, etc.;
- Collega’s informeren over nieuwe ontwikkelingen;
- Implementatie en begeleiding van nieuwe daltonontwikkelingen;
- Gevraagd en ongevraagd advies geven aan collega’s;
- Begeleiden en coachen (nieuwe) collega’s;
- Onderzoeken welke scholingen voor het team/teamleden wenselijk zijn;
- Scholing tot daltonleerkracht coördineren voor nieuwe collega’s.

Kader, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

- Bevoegdheden
Het ondersteunen van collega's, het signaleren en analyseren van behoeften tot vernieuwing van het onderwijs en op basis hiervan leveren van bijdragen aan de ontwikkeling en de implementatie van nieuwe daltonontwikkelingen, het ontwikkelen van plannen voor verbetering of vernieuwing van het daltononderwijs;
- Kader:
De onderwijs wet- en regelgeving, kerndoelen, leer- en opvoedingsdoelen en beleidslijnen van Vivente en van de school. De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de Plan – Do – Check – Act cyclus van de school. De LB-leraar is flexibel inzetbaar binnen Vivente. Per schooljaar wordt vastgesteld op welke school de LB-leraar werkzaam is. Minimaal elke 5 jaar vindt op Vivente-niveau een loopbaanoriëntatie plaats;
- Verantwoording:
Aan de directeur van de bijdrage aan de voorbereiding en ontwikkeling van het daltononderwijs, van de bijdragen aan de verbetering of vernieuwing van het daltonbeleid en van de professionalisering.

Kennis en vaardigheden

- Gespecialiseerde onderwijskundige theoretische kennis en verdiepte kennis op het gebied van daltononderwijs;
- Gericht op ontwikkeling en duurzaamheid;
- Inzicht in de taak, organisatie en werkwijze van de eigen school;
- Inzicht in en kennis van de organisatie en de mogelijkheden van hulpverlening(sinstanties);
- Competent in samenwerken in gevarieerde omgevingen;
- Vaardigheid in het overdragen van kennis en vaardigheden en het ondersteunen van collega's;
- Enthousiasmeren en motiveren van collega's.

Professionalisering

- HBO+ werk- en denkniveau door aantoonbare specialistische vervolgoopleidingen, masterclasses dan wel HBO-masters of universiteit;
- In het bezit van het certificaat daltonleerkracht van de Nederlandse Dalton Vereniging;
- Geschoold en werkzaam als daltonvisiteur van de Nederlandse Dalton Vereniging;
- Participatie binnen het regionale netwerk Dalton Regio Groot Zwolle;
- Ervaring binnen het daltononderwijs.

Contacten

- Elke 6 weken met de directeur en intern begeleider over de bijdrage aan de daltonbeleidsontwikkeling om te adviseren;
- Informeren van ouders en derden over daltonzaken via nieuwsbrief (met name ontwikkelingen) en website (ambassadeur van het daltononderwijs);
- Met instanties en/of specialisten over daltonontwikkelingen om informatie uit te wisselen (Nederlandse Dalton Vereniging, daltonspecialisten van Hogeschool Utrecht en de Katholieke Pabo Zwolle, DaltonDeventer Saxion Hogeschool, ...);
- Deelname aan kennisnetwerken op bovenscholings niveau voor uitwisseling c.q. professionalisering van het specialisme Dalton (Dalton Regio Groot Zwolle netwerk voor daltoncoördinatoren en daltondirecteuren, DaltonDeventer Saxion Hogeschool als organisator van het jaarlijkse daltoncongres,...).

6.4 Directeur

- Laat zich informeren door de daltoncoördinator;
- Geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de daltoncoördinator;
- Heeft regelmatig overleg met de daltoncoördinator;
- Stimuleert scholing en nascholing op het gebied van dalton;
- Schept voorwaarden (financiën, ruimte, functieomschrijving, scholing en nascholing, etc.);
- Bewaakt de totstandkoming van het daltonplan (als integraal onderdeel van het schoolplan) en de schoolgids;
- Participeert binnen het netwerk voor daltondirecteuren Dalton Regio Groot Zwolle.

7. Externe contacten

Alle daltonscholen zijn lid van de Nederlandse Dalton Vereniging, zo ook de chr. daltonschool Koningin Emma. De vereniging biedt de scholen een platform voor het uitwisselen van kennis en ervaringen bij het vormgeven en verder ontwikkelen van het daltononderwijs. De NDV is verantwoordelijk voor het afgeven van de daltonlicentie aan onderwijsinstellingen en van het dalton-certificaat aan docenten. www.dalton.nl

Als lid van de Nederlandse Dalton Vereniging participeren we binnen het regionale netwerk voor daltoncoördinatoren en daltondirecteuren Daltonregio Groot Zwolle. www.daltonregiogrootzwolle.nl

Nieuwe collega's die nog geen daltoncertificaat in hun bezit hebben, volgen scholing tot daltonleerkracht. Dit kan bij diverse opleidingsinstituten die aangesloten zijn bij de Nederlandse Dalton Vereniging.

Jaarlijks hebben wij een WPO-student op school vanuit de Katholieke Pabo te Zwolle. Deze studenten doen de afstudeerrichting Dalton. www.kpz.nl

Daltonregio GrootZwolle

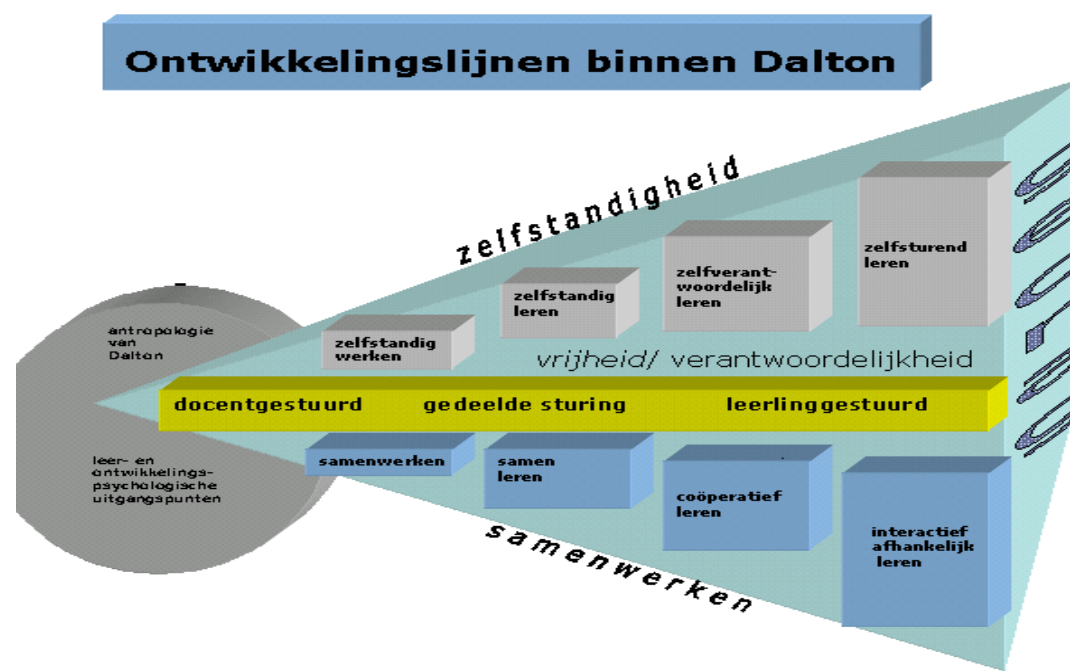

8. Beleidsvoornemens ten aanzien van ons daltononderwijs

Kenmerkend voor het daltononderwijs is dat het zich steeds aanpast aan de veranderende eisen en verwachtingen van de samenleving. Zoals Helen Parkhurst zei: 'Dalton is an influence, no method!' De principes blijven overeind, maar hebben door de jaren heen andere accenten gekregen. We bevinden ons hierdoor in een continu proces van kwaliteitsverbetering.

We hanteren twee modellen, waarmee we onze positie bepalen, die samen met de aanbevelingen vanuit de daltonvisitatie richting geeft aan onze beleidsvoornemens ten aanzien van de kwaliteitsverbetering van ons daltononderwijs:

Model 1. Ontwikkelingslijnen binnen Dalton, Saxion Hogeschool Deventer

Toelichting op de ontwikkelingslijnen:

- Ontwikkelingslijn vrijheid/verantwoordelijkheid
  - Leerkrachtgestuurd: Het gaat hierbij nog sterk om leerkrachtgestuurd te werken. Kinderen dragen slechts weinig verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces. Kinderen mogen de volgorde van taken kiezen. De leerkracht bepaalt de taak;
  - Gedeelde sturing: Hier is sprake van een vrij breed scala aan mogelijkheden. In een begin van gedeelde sturing gaathet bijvoorbeeld om werkvormen waarbij de leerkracht alternatieven aandraagt, waaruit gekozen kan worden. Er zijn verplichte en keuzeonderdelen. In een later stadium volgend dan activiteiten waarbij de leerling in sterke mate keuzemogelijkheden heeft in het bepalen waaraan, hoe en met wie er gewerkt wordt;
  - Leerlinggestuurd: De leerling is 'eigenaar' van het eigen leerproces. De leerling weet wat hij wil leren en neemt voor zijn eigen leerproces het initiatief. De leerkracht is op afstand, begeleider. De leerling vraagt verantwoording en legt ook zelf verantwoording af over zijn keuzes. Kortom, hij ontwikkelt zich tot 'democratisch burger'. Op langere termijn zullen we aan deze ontwikkeling ook een reflectielijn koppelen. Wie weet past daar dan ook een portfolio voor de basisschoolleerling in.
- Ontwikkelingslijn zelfstandigheid
  - Zelfstandig werken: Het gaat hierbij om het creëren van situaties waarbij leerlingen leren omgaan met uitgestelde aandacht. Er wordt gewerkt met een teken van zelfstandig werken. De leerkracht hanteert planmatig de principes van zelfstandig leren. Het betreft leren. Het betreft hier vooral productietaken als het maken van een werkstuk, het afmaken van vooraf opgelegde opgaven;
  - Zelfstandig leren: De leerling draagt zelf verantwoordelijkheid voor de manier waarop hij kennis verwerft, zijn taken indeelt, hoe hij omgaat met zijn spanningsboog, etc. De taken zelf liggen nog vast;
  - Zelfverantwoordelijk leren: Het gaat hierbij om leersituaties waarin leerlingen zelfsturend bezig zijn. De leerling leert zichzelf al doelen te stellen ten aanzien van ambitieniveau, het gewenste eindresultaat. Hij maakt keuzes over hoe hij deze doelen wil bereiken. De leerstof wordt nog goeddeels door de leerkracht aangereikt;
  - Zelfsturend leren: Het gaat hierbij om situaties waarbij de leerling zelf de inhoud en de werkwijze bepaalt en de vrijheid heeft om initiatieven te nemen, die noodzakelijk zijn voor het eigen leerproces;
- Ontwikkelingslijn samenwerken
  - Samenwerken: Hierbij is het samenwerken nog vooral doel en geen middel. Er is nog geen sprake van taakdifferentiatie. De taak ligt vooraf vast. Sociale doelstellingen staan hierbij centraal;
  - Samen leren: Het gaat hierbij om het creëren van situaties waarbij leerlingen van en met elkaar leren. De vorm wordt nog sterk gestructureerd door de taak of door de leerkracht. Een mooi voorbeeld is bijvoorbeeld de werkvorm 'check in duo's';
  - Coöperatief leren: Het gaat hierbij om open leersituaties waarin leerlingen van en met elkaar leren en/of een bijdrage leveren aan elkaars leerproces. Een werkvorm als 'expertgroepen' is een mooie illustratie in deze fase;
  - Interactief afhankelijk leren: Hier is sprake van interactief, wederzijds afhankelijk leren in groepen. De leerlingen nemen zelf het initiatief om samen te werken. Ze zijn op de hoogte van elkaars expertise en willen elkaars kwaliteiten inzetten om in een gezamenlijk leerproces tot een gemeenschappelijk leerproduct te komen;

Model 2. Het daltonnegenveld als middel om de positie van de ontwikkeling van competentie te bepalen

	Zelfstandigheid Autonomie	Vrijheid in gebondenheid Competentie	Samenwerking Relatie
Organisatie Klassenmanagement			
Didactiek Instructie			
Pedagogische aspecten Interactie			

Beleidsvoornemens chr. daltonschool Koningin Emma 2011-2015

In onderstaand overzicht staan onze beleidsvoornemens beschreven. Ontwikkelingen waar we momenteel mee bezig zijn of waar we ons in de nabije toekomst mee bezig willen houden. Aanbevelingen vanuit de daltonvisitatie 19 maart 2009 (NDV) zijn hierin meegenomen.

Nr.:	Actie:	Uitvoerenden:	Tijdvak:	Scholing/externe ondersteuning:
1	Behalen certificaat daltonleerkracht	Nieuwe collega's	2011-2015	Katholieke Pabo Zwolle
2	Verder ontwikkelen portfolio, reflecteren, gesprekscyclus. <u>Aanbeveling 1, visitatieverslag 19-04-2009:</u> Stel het kind centraal. En pas de structuur en organisatie hierop aan. (Nu is het omgekeerd). Verantwoordelijkheden en initiatieven bij de kinderen leggen. Zo denken en doen leidt tot positief Dalton. Zie ook V1 van de kijkwijzer. Goed te gebruiken. Afstemming ontwikkelingslijnen vrijheid/verantwoordelijkheid en zelfstandigheid (Saxion Deventer) binnen de school: waar staan we en waar willen we naar toe en doorgaande lijn groep 1 t/m 8.	Daltoncoördinator, directeur, team	2011-2015 2013 portfolio als rapport	
3	<u>Aanbeveling 2, visitatieverslag 19-04-2009:</u> Keuzewerk. Het principe van 1.2 is aanwezig. Maar nu meer gebruikt als 'stopwerk'. Wat wil je hiermee? Doelgerichter maken. Het moet uitdagend en verrijkend zijn voor de leerling en bijdragen aan zijn ontwikkeling. Baken dit af en geef de kaders aan per groep. Zorg er ook voor dat er in geïnvesteerd wordt (de middelen begroten). Past prima bij de ontwikkeling van portfolio's.	Daltoncoördinator, directeur, team	2011-2015	
4	<u>Aanbeveling 3, visitatieverslag 19-04-2009:</u> Er is een daltoncoördinator op school. Gebruik deze optimaal bij punt 5 (faciliteren). Een critical friend. Baken de activiteiten/taken duidelijk af van deze	Daltoncoördinator, directeur, team	2011-2012	

	<p>coördinator. Afstemming tussen directeur en daltoncoördinator t.a.v. punt 1</p> <p>Reflecteren en evalueren. Beoordelen van het werk door de leerling. Bespreek en zet op papier welke gedachte hier achter zit. Wat is je doel? Wat wil je bereiken en op welke manier? Ook weer afbakenen per groep. Breng het dichterbij het kind. De ontwikkeling van het portfolio is hierbij een goed hulpmiddel.</p> <p>Kijk nog eens kritisch naar de tips en tops op je taakbrief.</p>			
5	<p><u>Aanbeveling 4, visitatieverslag 19-04-2009:</u></p> <p>Zie Z2 van de kijkwijzer. Formuleer jullie visie, wat wil je bereiken en waarom? Nu sta je nog vooraan op de ontwikkelingslijn. Past heel goed bij aanbeveling 1.</p>	Daltoncoördinator, directeur, team	2011-2012	
6	<p><u>Aanbeveling 5, visitatieverslag 19-04-2009:</u></p> <p>De gelegenheid van collegiale consultatie aanpakken. Doen! Zet in de school letterlijk en figuurlijk de deuren open. Neem zelf als leerkracht initiatieven. Verwacht je ook van (Dalton)kinderen. Stel een kijkwijzer op (op onderdelen bijv. Instructie). Maak een planning en rooster van consultatie. Faciliteer de kijkmomenten. Zorg voor goede feedback. Een planmatige aanpak draagt bij tot een doorgaande lijn (en binding team). Er zal een cultuur ontstaan van openheid en kritische houding naar elkaar. Neem de daltondriehoek als uitgangspunt.</p>		2011-2013	
7	<p>Veranderen overlegstructuur. Doelen:</p> <p>Effectiviteit vergroten (planning en tijd);</p> <p>Expertise: gebruik maken van kennis collega's;</p> <p>Impuls dalton op teamniveau: meer samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de organisatie (zelfsturend team, actieve betrokkenheid).</p>	Daltoncoördinator en directeur	2011-2012	
8	<p>PR en communicatie:</p> <p>Informatie/flyers voor ouders en belangstellenden: via</p>	Daltoncoördinator	2011-2012	

	website en 'daltonhoek' in de school creëren; Ontwikkelingen in nieuwsbrief.			
9	CSE Sportklas: Dalton implementeren	Daltoncoördinator en leerkrachten sportklas	2011-2013	
10	Kinderen meer betrekken bij overleg. Eigenaarschap vergroten, motivatie vergroten. 2012: proeftuintjes 2013-2014: overlegstructuur waarbij de cultuur is dat er niet over kinderen gesproken wordt maar met kinderen. (eigenaarschap bij kinderen)	Daltoncoördinator, directeur, teamleden	2013-2014	
11	Onderzoeken meervoudige intelligentie, past bij punt 2 en 3	Daltoncoördinator en teamleden	2013-2014	
12	Onderzoeken coöperatief leren	Daltoncoördinator en teamleden	2014-2015	

9. Overzicht van bijlagen

- Praktische invulling van het daltononderwijs op de chr. daltonschool Koningin Emma
- Taakbrief groep 3
- Taakbrief groep 4
- Taakbrief groep 5/6
- Taakbrief groep 7/8